

Sygn. akt V U 702/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2014 r. w Kaliszu

odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 20 maja 2014 r. Nr (...)

w sprawie S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 20 maja 2014 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu S. B. emeryturę poczynając od dnia 1 lutego 2014 r.

UZASADNIENIE

W dniu 06.02.2014 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. został złożony wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach dla S. B..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 20.05.2014 r. w sprawie (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił S. B. prawa do emerytury. Zdaniem ZUS w O. odwołujący nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2004 r., nr 39, poz. 353 ze zm.) tj. nie wykazał 25 lat zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r.

Od decyzji tej w dniu 06.06.2014 r. wniósł odwołanie S. B., w którym podniósł, iż wykonywana przez niego praca w okresie od 30.12.1969 r. do 25.04.1973 r. w gospodarstwie rolnym rodziców powinna być uwzględniona do ogólnego stażu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS w O. podtrzymał argumentację wcześniej przedstawioną w zaskarżonej decyzji, podniósł, iż odwołujący nie udowodnił okresu 25 lat zatrudnienia oraz wniósł o oddalenie odwołania S. B..

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący urodził się dnia (...) Wykazał staż pracy na dzień 01.01.1999r. wynoszący 22 lata, 5 miesięcy i 27 dni. Odwołujący wykazał okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący ponad 15 lat. Organ rentowy nie uznał odwołującemu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 30.12.1969 r. do dnia 25.04.1973 r.

W niniejszej sprawie odwołujący zmierzał do wykazania okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 30.12.1969 r. do 25.04.1973 r.

Odwołujący nie należy do OFE. Odwołujący posiadał status pracownika. Odwołujący obecnie pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Rodzice odwołującego J. B. i F. B. byli roczniki: 1912 i 1911. Matka odwołującego zmarła w 1987 r., ojciec w 1985 r. Ojciec odwołującego pracował zawodowo jako drwal w lesie. Około 1966- 1967 r. ojciec odwołującego przeszedł na rentę z powodu schorzeń układu ruchu. Matka odwołującego zajmowała się domem i gospodarstwem rolnym. Rodzice odwołującego mieli gospodarstwo rolne o powierzchni 0,8 ha położone w miejscowości B.. Nadto matka odwołującego była spadkobiercą gruntu o powierzchni około 1,8 ha, z tym że uprawiała całość gruntu po wuju o powierzchni około 3ha. Nadto ojciec odwołującego dzierżawił łąki od Lasów Państwowych. Na gruntach uprawiano zboża, ziemniaki oraz zbierano siano. Rodzice odwołującego mieli inwentarz: konia, 4-5 sztuk bydła, kilka sztuk trzody.

Małżonkowie B.mieli troje dzieci: M.urodzoną w (...)r., S.urodzonego w (...)r., S.urodzonego w (...)r. M.mieszkała na gospodarstwie do wyjścia za mąż w 1967 r., następnie mieszkała u teściów i potem na gruntach po rodzinie ojca. Wymeldowała się z gospodarstwa w dniu 04.06.1970 r. M.pracowała w tartaku od 1965 r., do którego dojeżdżała ponad 50 km. na powyższą okoliczność odwołujący okazał legitymację ubezpieczeniową. Brat odwołującego S.po ukończeniu szkoły podstawowej, uczył się przez dwa lata w szkole zawodowej. Nauki nie skończył. Pracował zawodowo od 1967 r. co wynika z legitymacji ubezpieczeniowej. Mieszkał na gospodarstwie ojca, nie założył własnej rodziny, zmarł w 2008 r.

Odwołujący w miejscowości zameldowany był w okresie: od urodzenia do dnia 05.08.1983 r.

Odwołujący po ukończeniu szkoły podstawowej w nie uczył się i nie pracował zawodowo do rozpoczęcia odbywania służby wojskowej.

Odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową od 24.04.1973 r. do 09.04.1975 r.

Odwołujący nie powoływał się na pracę w gospodarstwie rolnym ubiegając się o pracę w 1977 r., natomiast w życiorysie sporządzanym w 1983 r. wskazywał na prace w gospodarstwie rolnym do rozpoczęcia odbywania zasadniczej służby wojskowej,

Odwołujący w okresie od 30.12.1969 r. do 25.04.1973 r. wykonywał stałą codzienną pracę w gospodarstwie rolnym rodziców.

(dowód: zeznania odwołującego, zeznania świadków H. M. i B. Ż., akta osobowe odwołującego)

Możliwość uzyskania emerytury przez mężczyzn przed ukończeniem 65 roku życia przewidywał do 31.12.2008 r. przepis art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(Dz. U. nr 39, poz.353 ze zmianami). Obecnie osoby urodzone po 31.12.1948 r., które osiągnęły wiek wymieniony w art. 32 i pracowały w szczególnych warunkach mogą przejść na emeryturę na warunkach przewidzianych w art. 184 wymienionej ustawy. Muszą, m.in. spełniać warunek wykazania stażu pracy 25 lat dla mężczyzn i 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.1999 r. Przepis ten wymagał także dla spełnienia warunków do świadczenia, rozwiązania stosunku pracy i braku przynależności do OFE. Warunek rozwiązania stalunku pracy nie obowiązuje od 01.01.2013 r.

Dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Wiek emerytalny takich osób, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie ustawy oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zmianami), a także na podstawie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie wymienionych aktów.

Pierwszym z warunków jest brak przynależności do OFE i odwołujący ten warunek spełnia. Kolejnym warunkiem jest ukończenie 60 roku życia. Odwołujący osiągnął wymagany przez przepisy wiek w dniu (...). Następnym warunkiem jest przepracowanie wymaganego okresu zatrudnienia tj. co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołujący wykazał okresy składkowe i nieskładkowe za okres 22 lata 5 miesięcy i 27 dni na dzień 01.01.1999 r.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy odwołujący na dzień 01.01.1999 r. wykazuje ogólny staż pracy wynoszący 25 lat. Zauważyć należy, iż emerytura w obniżonym wieku z uwagi na pracę w szczególnych warunkach przewidziana jest obecnie, oprócz emerytur pomostowych, jedynie dla grona osób, które w określonej dacie spełniły warunki stażowe. Tą datą jest 01.01.1999 r. Spełnienie warunku 20 lat zatrudnienia na tę datę dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn dotyczyć będzie z upływem czasu coraz mniejszej grupy osób - fizycznie stanie się niemożliwe wykazanie stażu pracy w takim wymiarze. Zdaniem Sądu z tego powodu rygorystycznie podejść należy do ustalania ogólnego stażu pracy ubezpieczonych, tak jak czyni się do badania stażu w szczególnych warunkach.

Co do doliczenia do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym stwierdzić należy.

Z treści art. 5 cytowanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe, z tym, że okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nie przekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Art. 10 powołanej wyżej ustawy przewiduje natomiast możliwość uwzględnienia przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, ale jedynie, gdy okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Powołany powyżej art. 10 ustawy pozwala na uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia przypadającego w czasie, kiedy nie funkcjonowało ubezpieczenie społeczne rolników (tj. przed 1 stycznia 1983). Podstawowe znaczenie ma zatem ustalenie czy wykonywanie określonych czynności w gospodarstwie rolnym można uznać za okresy pracy w tym gospodarstwie. We wskazanym przepisie nie ma jednak definicji pracy w gospodarstwie rolnym. Przyjmuje się w związku z tym, iż ustalenia czy, pracę danej osoby w gospodarstwie rolnym można uznać za pracę mogącą być uwzględnioną przy ustalaniu prawa do emerytury, dokonywać należy w oparciu o przepisy regulujące ubezpieczenie społeczne rolników. Za okresy pracy w gospodarstwie rolnym, uważa się więc okresy wykonywania pracy na takich warunkach, jakie po dniu 01.01.1983 r. dawałyby podstawę do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników (tak w wyroku SN z dnia 3 lipca 2001 r., II UKN 466/00 OSNPUSiSP 2003, nr 7, poz. 186).

Ubezpieczenie społeczne rolników regulowane jest przepisami ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 1998 r., nr 7, poz.25 ze zmianami). Przyjmuje się powszechnie, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy emerytalnej). Takie stanowisko zajęto w wyrok SN z dnia 28.02.1997 r., II UKN 96/96,(OSNP,1997/23/473), wyrażonym wprawdzie na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy, ale nadal aktualnym.

Zgodnie z treścią wskazanego powyżej art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników za domownika uważa się osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie i stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. W poprzednio obowiązującej ustawie z dnia 14.12.1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin domownika definiowano jako członka

rodziny rolnika, pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, mającego co najmniej 16 lat, nie podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów a ponadto osobę, dla której praca w gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło utrzymania.

W rozpoznawanej sprawie z dokonanych ustaleń faktycznych wynika, iż odwołujący po ukończeniu szkoły podstawowej, nie uczył się dalej, nie pracował zawodowo. Mieszkał na gospodarstwie z rodzicami i wykonywał wszystkie prace konieczne na gospodarstwie: prace polowe, prace przy sprzęcie pługów, prace przy oprzęcie inwentarza. Odwołującemu należy więc uwzględnić w ogólnym stażu pracy okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 30.12.1969 r. do 25.04.1973r.

Ostatnim warunkiem uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest przepracowanie co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na dzień 01.01.1999 r. i odwołujący ten warunek spełnia.

Odwołujący wykazał okres 25 lat zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r.

Odwołujący spełnił zatem warunki wymienione w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do nabycia prawa do emerytury.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc. Sąd orzekł jak w wyroku o zmianie zaskarżonej decyzji i przyznaniu odwołującemu prawa do emerytury od dnia 01.02.2014 r. Co do pierwszej decyzji w przedmiocie emerytury odwołujący nie składał od niej odwołania. Sporna w sprawie decyzja jest wynikiem rozpatrzenia kolejnego wniosku odwołującego o emeryturę z 02.2014 r.